

Johtoryhmälle kommentoitu versio toimenpiteiden edistymisestä 2007 – 2009. Edistymiskommentit kunkin kohdan jälkeen kursiivilla. Kukin kommentti alkaa arviolla, joka on joko ”tehty”, ”kesken” tai ”ei aloitettu”. Liitteet jätetty tästä versiosta pois. HeLo 30.11.2009.

Tietojenkäsittelytieteen laitoksen opetuksen ja oppimisen kehittämisen toimenpidesuunnitelma kaudelle 2007 – 2009

Perusta

Laitoksen opetuksen ja oppimisen kehittämisen toimenpidesuunnitelma perustuu

- MI-tdk:n Opetuksen ja oppimisen kehittämisen toimenpidesuunnitelmaan kaudelle 2007-2009 <https://alma.helsinki.fi/doclink/328>

ja

- HY:n Opetuksen ja opintojen kehittämissuunnitelmaan 2007-2009 http://www.helsinki.fi/opetus/materiaali/Opetuksen%20ja%20opintojen%20kehitt_ohjelma%202007-2009.pdf

sekä laitoksen opetuksen kehittämissuunnitelman näkemykseen.

Suunnitelman liitteissä verrataan laitoksen nykytilaa tiedekunnan ja yliopiston toimenpidesuunnitelmien (yllä) kohtiin.

Tärkeimmät kehityskohteet

Tässä suunnitelmassa listataan vain keskeisimmät opetuksen ja oppimisen kehittämiskohteet. Lisäksi laitoksen opetuksessa yksittäisillä kursseilla opettajat kehittävät menestyksellisesti opetustaan ja opiskelijoiden oppimista kokemuksensa ja näkemyksensä perusteella.

A. Opetuksen linjakkuus

A.1. Laitoksella jatketaan käynnissä olevaa opetuksen linjakkuuden edistämistä. Linjakkuudella tarkoitetaan sitä, että oppimistavoitteet, opetusmenetelmät ja oppimisen arviointi tukevat opiskelijoiden syvällistä asioiden oppimista. Opetuksen linjakkuuden edistämiseksi pyritään parantamaan opiskelijoiden oppimisen laatua.

Toteutus: OpKeh-ryhmän edustaja esittelee opetuksen linjakkuuden edistämistä laitosyhteisölle kuukausi-iltapäivässä luvuvuonna 2008-9.

Tehty. Heikki Lokki esitteli 14.11.2008 Heurekaassa järjestetyssä laitoksen kk-iltapäivässä. Tilaisuudessa yliopistopedagogiikan prof. Sari Lindblom-Ylänne kommentoi laitoksen linjakkuuden edistämistä ja erityisesti ajankohtaista oppimisen arvioinnin kehittämisen suuntaa.

A.2. Oppimistavoitteiden ilmaisemiseen on laitoksella kehitetty oppimistavoitematriisit, jotka ovat olleet jo käytössä kandidaatin pakollisilla kursseilla. Kevätlukukaudella 2008 oppimistavoitematriisit kirjoitetaan kaikille kandidaatin ja maisterin tutkintojen pakollisille ja valinnaisille kursseille lukuun ottamatta aiheeltaan vaihtuvia erikoiskursseja, joille oppimistavoitteet kirjoitetaan vapaamuotoisemmin kurssin suunnittelun aikana.

Suunnittelu: Oppimistavoitematriisien laatimisen ohjeet ovat verkossa

<http://www.cs.helsinki.fi/u/lokki/tutkinto2008/>

Oppimistavoitematriisien_tekemisen_avuksi.pdf.

Toteutus: Erikoistumislinjoilla uusien tutkintovaatimusten tekemisen yhteydessä keväällä 2008.

(Tehty). *Oppimistavoitematriisit tehtiin keväällä 2008, mutta kaikkia niitä ei ole vielä kurssien sivuilla. Suunnitelma olemassa oppimistavoitematriisien aseman parantamiseksi opetuksessa toteutetaan 2010.*

A.3. Opetusmenetelmissä suositaan monipuolisuutta. Opettajia kannustetaan järjestämään opetusta opintopiireissä, jotka ovat olleet jo useita vuosia laitoksella käytössä.

Suunnittelu: Suositukset opintopiirikurssien järjestämisestä ovat verkossa:

<http://www.cs.helsinki.fi/laitos/opintopiiriohjeet.pdf>.

Toteutus: OpKeh-ryhmä tiedottaa opintopiirien suosimisesta kohdan A.4 yhteydessä ennen lukuvuoden 2008-9 alkua.

Tehty. Ks. A.4.

A.4. Kaudella keskitytään oppimisen arvioinnin kehittämiseen. Oppimisen arviointia kehitetään linjakkaaksi oppimistavoitteiden ja opetusmenetelmien kanssa. Oppimisen arviointia kehitetään myös osaksi oppimistapahtumaa, mikä tarkoittaa opiskelijan kurssin aikana saaman palautteen lisäämistä. Palautetta annetaan sekä opettajien toimesta että vertaispalautteen muodossa. Myös itsearviointia käytetään.

Suunnittelu: OpKeh-ryhmä suunnittelee keväällä 2008 strategiapäivien pohjalta suosituksen laitoksen käytännöksi.

Toteutus: OpKeh-ryhmä tiedottaa laitoksella suosituksesta ennen lukuvuoden 2008-9 alkua.

Tehty. *Oppimisen arvioinnin suositus hyväksytty laitoksen johtoryhmässä 25.6.2008. Oppimisen arvioinnin suositus on laitoksen sivuilla ja Eposti asiasta lähetetty tkt-listalle elokuussa 2008. Kesken.* *Oppimisen arvioinnin suositusten käyttöönoton seuranta tehty vain sattumanvaraisesti kyselemällä. Käyttöönoton seuranta ja tehostaminen tarpeen mukaan siirtyy seuraavalle suunnittelukaudelle.*

B. Palautejärjestelmä

Laitoksella on ollut jo kauan käytössä verkossa toimiva kurssipalautejärjestelmä. Tämä mielletään vain osaksi laitoksen melko laajaa palautejärjestelmää, joka koostuu lisäksi mm.

opettajatuutoroinnin ohessa tulevasta palautteesta, opintoneuvonnassa tulevasta palautteesta sekä opiskelijoiden suorista yhteydenotoista opintohallintoon. Edellä oleva koskee erityisesti opetuksen järjestelyjen (ajankohdat, tehtävät, oppimateriaali jne) palautetta eikä niinkään opetussisältöjä koskevaa palautetta.

B.1. Palautetta siis kerätään melko paljon ja sitä käytetään opetuksen kehittämiseen. Tiedotusta palautteen käytöstä palautteen antajille eli opiskelijoille kehitetään. Myös palautejärjestelmän mielekkyyttä arvioidaan, koska lähes passiivista verkkolomaketta eivät opiskelijat täytä niin paljon kuin olisi toivottavaa opetuksen kehittämisen kannalta.

Suunnittelu: OpKeh-ryhmä kerää yhdessä opintohallinnon kanssa tiedot laitoksella annettavan palautteen muodoista ja määrästä sekä arvioi palautteen käyttökelpoisuuden opetuksen kehittämisessä erityisesti oppimisen laadun paranemisen kannalta syksyllä 2008.

Toteutus: Asetetaan tavoitteet, joiden täyttämiseen palautteella voidaan päästä ja suunnitellaan palautteen kerääminen ja käsittely sekä palautteen vaikutuksista

tiedottaminen. OpKeh-ryhmä huolehtii tämän toteutuksesta yhdessä opetushallinnon kanssa lukuvuonna 2008-9.

Kesken. ”Vastapalautteen” (palautteen käytöstä tiedottaminen opiskelijoille) tarpeellisuudesta on tiedotettu henkilökuntaa joulukuussa 2008. Opintoesimiehen ja TKO-älyn opintovastaavien säännölliset tapaamiset on aloitettu syksyllä 2008. Jatkotoimia varten odotetaan yliopiston opintoasian toimikunnan (OAT) palautetyöryhmän raporttia (tai ainakin tietoja sen keskeisestä sisällöstä). Tietosuojavaltuutetun kannanotot ovat olleet epäyhtenäisiä ja ”palautekentän” selkeytymisen odottaminen on tarpeen.

Suunnitelma uudeksi palautejärjestelmäksi on kuitenkin olemassa (Samuli Kaipainen), tehty kesällä ja syksyllä 2009. Toteutus on käynnissä (Tapio Auvinen). Ensimmäinen esittelyproto on valmistumassa.

C. Opiskelijoiden ohjaus

C.1. LuK-HOPS-ohjausta on kehitetty viime vuosina ja sitä kehitetään edelleen. FM-HOPS-ohjaus ohjeistetaan. HOPS-ohjauksissa parannetaan koko tutkinnon rakenteen huomioimista HOPSissa. HOPS-ohjaajia koulutetaan.

Suunnittelu: FM-HOPS-ohjeistus valmistellaan OpKeh-ryhmässä 30.9.2009 mennessä.

Etappi 2-5 tarkistuspisteiden vaikutus LuK- ja FM-HOPS –ohjaukseen suunnitellaan kevään 2008 Etappi-kokemusten pohjalta syyslukukaudella 2009.

Toteutus: OpKeh-ryhmässä valmistellut suunnitelmat viedään laitoksen päättäviin elimiin, joissa päätökset tehdään. OpKeh-ryhmä ryhtyy toteuttamaan päätöksiä viivytyksettä.

Kesken. LuK-HOPS käynnistynyt Moodlessa ja siinä käytetään OODIn eHOPS-työkalua, jossa tutkintorakenne huomioidaan. FM-HOPS ohjeistus keskitetysti tekemättä. FM-HOPS ohjausta ohjeistettu kysynnän mukaan.

C.2. Opiskelijoiden vertaistuki on tärkeässä roolissa laitoksella. Opiskelijat neuvovat toisiaan verkossa, ja tekevät kurssien harjoitustehtäviä vapaamuotoisissa opintopiireissä. Opintopiirit ja opiskelijatuutoriryhmät kokoontuvat IRC-keskustelukanaville. Ainejärjestö TKO-äly organisoii useilla eri kursseilla tukiovetusta, jota antavat toiset opiskelijat ja sivutoimiset tuntiopettajat. Joillakin vaikeilla kursseilla myös luennoijat järjestävät neuvontaa harjoitustehtävien tekemisessä, mutta opiskelijoiden vertaisopetuksen erityisenä etuna on tukiovetajan oman oppimisen lisäksi tilaisuuden epämuodollisuus, joka saa opiskelijat kysymään vapautuneemmin. Laitos tukee vertaistuen kehittymistä.

Toteutus: Laitos tukee ainejärjestön tukiovetustoimintaa kustantamalla tilat tukiovetukseen. Laitos tukee vertaistuen antamista verkossa pystyttämällä 2008 oman IRC-palvelimen opiskelijoiden aloitteesta.

Laitos myöntää tämän lisäksi ainejärjestön suunnattavaksi opetuksen kehittämiseen EUR 7000 vuodelle 2008; valitut kehityskohteet tulee hyväksyttäväksi laitoksen johtajalla. OpKeh-ryhmä luo lisääntyvän yhdessä opiskelun tueksi ohjeistusta siitä, miten avunsaanti ja lähteiden käyttö tulee ilmaista esimerkiksi harjoitustöiden yhteydessä, jotta periaatteet ovat kaikille selvät ja esimerkiksi tarpeettomilta plagiointiepäilyksiltä voidaan välttyä. Erillisen vilppitapausten käsittelyn toimintaohjeen laatiminen on delegoitu tiedekunnalle.

Tehty. Tukiopetus toimii. IRC-palvelu toimii. Rahoitus on myönnetty ja sitä on käytetty. Jkt-kurssilla opitaan ilmaiseinaan käytetyt lähteet. Tkt:n opiskelijan eettiset ohjeet viimeistelyssä. Tdk:n ohjeet verkossa.

C.3. Graduvaiheen ohjausta on kehitetty laitoksella erityisesti tutkinnonuudistuksen siirtymäkauden päättymistä (31.7.2008) silmälläpitäen.

Toteutus: Maisteriklinikka on käynnistynyt vuonna 2007 ja toiminta jatkuu siirtymäajan päättymisen (kesä 2008) jälkeen graduseminaareilla ja tehostetulla graduseurannalla. Graduseminaarien ja graduseurannan muodoista ja toteutuksesta sovitaan graduklinikan ja erikoistumislinjojen kanssa yhdessä lukuvuonna 2008-9.

Kesken. Graduklinikka elpyy tutkintojen vanhenemisen graduruuhkasta. Graduohjaajia on, mutta graduntekijöitä ei. Graduohjauksen ja -tekemisen käynnistämisestä ja läpiviennistä on suunnitelmia, mutta aktiivisten opiskelijoiden volyymi on tällä hetkellä liian pieni. Tilanne muuttunee edelleen, jos kv-opiskelijoiden suhteellinen määrä lisääntyy lähivuosina.

D. Kieliopinnot

D.1. Toisen kotimaisen ja vieraan kielen opinnot pyritään järjestämään yhteistyössä Kielikeskuksen kanssa siten, että kieliopetus tapahtuisi jonkin tietojenkäsittelytieteen kurssin yhteydessä. Tästä laitoksella on hyviä aikaisempia kokemuksia.

Suunnittelu: OpKeh-ryhmä etsii sopivia kursseja yhdessä opintohallinnon ja linjojen johtajien kanssa syyslukukaudella 2008. Sopivien kurssiehdokkaiden vastuuhenkilöiden ja Kielikeskuksen edustajien kanssa neuvotellaan toteutuksesta OpKeh-ryhmän edustajan johdolla kevätlukukaudella 2009 tavoitteena opetusyhteistyön aloittaminen syyslukukaudella 2010.

Toteutus: Syyslukukaudella 2010 yhteistyössä Kielikeskuksen kanssa kokeillaan ainakin toisen (englanti tai ruotsi) opintojen suoritusta valitun kurssin kanssa.

Tehty. Vieraan kielen (englanti) pakolliset opinnot integroitu kurssiin Johdatus tietojenkäsittelytieteeseen syksyllä 2009. Toteutettu yhdessä Kielikeskuksen kanssa.

E. Laitoksen opetuksen tutkimus

E.1. Laitoksella sekä yhteistyössä matematiikan ja tilastotieteen laitoksen kanssa on kerätty aineistoa opiskelusta ja oppimisesta useiden kurssien yhteydessä. Heikki Lokki ja Jaakko Kurhila työstävät aineistoista raportteja julkaistavaksi laitoksen raporttisarjassa yhteistyössä tiedekunnan pedagogisen yksikön edustajien ja kurssien vastuuhenkilöiden kanssa. Seuraava raportti julkaistaan 1.9.2008 mennessä ja lukuvuonna 2008-9 pyritään julkaisemaan useampia raportteja. Raporttien tulosten perusteella harkitaan OpKeh-ryhmässä toimenpiteitä oppimisen laadun nostamiseksi laitoksen opetuksen tuloksena. Aineistojen keruuta jatketaan lukuvuonna 2008-9 useilla keskeisillä kursseilla työryhmän Lokki, Kurhila, Aremo toimesta.

Kesken. Raportin (raporttien) työstäminen kesken. Aineistoa on kerätty ja kerätään edelleen. Useita graduja aihepiiriin liittyen valmistui vuonna 2008.

F. Opettajien opetustaidot

F.1. Opetuksen linjakkuus pohjaa osin yksittäisten opettajien opetus- ja opetuksen suunnittelun taitoihin. Näitä taitoja kehitetään laitoksella kannustamalla opettajia osallistumaan yliopistopedagogiseen opetukseen työajalla (Yliopistopedagogiikka I Kumpulassa 2007-2008, II 2008-2009). Opettajia kannustetaan myös osallistumaan työajalla erikoistuneisiin koulutustilaisuuksiin, kuten verkko-opetuksen iltapäiviin, opettajien perehdyttämistilaisuuksiin ja opettajakahvilatoimintaan.

Toteutus: Tiedekunnan ja henkilöstökoulutuksen tarjontaa esitellään laitoksen kk-iltapäivässä lukuvuonna 2008-2009. Laaditaan suunnitelma laitoksen opettajien järjestelmällisestä osallistumisesta yliopistopedagogiikan kursseille.

Kesken. On tiedotettu, että linjoilla kehityskeskusteluissa tehdään suunnitelmat opettajien osallistumiseksi pedagogiseen opetukseen.

G. Toimenpideohjelman toteutumisen seuranta

G.1. Opetuksen kehittämisryhmä seuraa ja dokumentoi keväiden 2009 ja 2010 päätteeksi toteutuneet toimenpiteet.

G.2. Opetuksen kehittämisryhmä laatii luonnoksen laitoksen opetuksen ja oppimisen kehittämisen suunnitelmaksi kaudelle 2010 – 2012 vuoden 2009 loppuun mennessä.

Kesken. Laitoksen toimintasuunnitelma 2010-12 sisältää oppimisen ja opetuksen kehittämisen tavoitteita ja toimenpiteitä.